

BOSNA I HERCEGOVINA

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

AGENCIJE ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE

I

DRŽAVNE REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU

ZA DUGOROČNO PARTNERSTVO
U PODRUČJIMA OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

Memorandum o razumijevanju
između
Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine
i
Državne regulatorne komisije za električnu energiju
za dugoročno partnerstvo u područjima od zajedničkog interesa

Uzimajući u obzir Zakon o statistici Bosne i Hercegovine i Zakon o prijenosu, regulatoru i operateru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini;

Uvažavajući *Acquis communautaire* (*Acquis* o energiji, *Acquis* o okolišu, *Acquis* o konkurenciji, *Acquis* o obnovljivim energetske resursima) koje navodi Ugovor o uspostavi Energetske zajednice, koji je potpisan u Atini 25. oktobra 2005. godine, a stupio na snagu 1. jula 2006. godine;

Uzimajući u obzir da je Bosna i Hercegovina ratificirala Ugovor o uspostavi Energetske zajednice Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine o ratificiranju Ugovora o uspostavi Energetske zajednice ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 9/06);

Uvažavajući da je implementacija *Acquis Communautaire* o energiji i usvajanje potrebnih mjera za otvaranje tržišta električne energije i gasa za konkurenciju potkrijepljena izradom prilagođenih Mapa puta (Akcioni planova) od strane svake Ugovorne strane;

Uvažavajući direktivu Evropske komisije o uspostavljanju metodologije za prikupljanje cijena električne energije i gasa za industriju (*Directive 2007/394/EC*);

Uvažavajući metodologiju za prikupljanje cijena električne energije i gasa za domaćinstva (*Data collection methodology of gas and electricity prices for household users*);

Uzimajući u obzir principe koji su uspostavljeni za proces stabilizacije i pridruživanja u Evropsku uniju;

Uvažavajući potrebu za obezbjeđivanjem kvalitetnih i pouzdanih statističkih podataka koji će služiti kao osnova za donošenje odluka na raznim nivoima, prije svega u državnim i drugim institucijama;

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine i Državna regulatorna komisija za električnu energiju (u daljem tekstu: Potpisnice) složile su se da usmjere sve svoje napore kako bi se postiglo sljedeće:

OKVIR MEMORANDUMA

Agencija za statistiku BiH vrši međunarodno predstavljanje i saradnju sa organizacijama i ostalim tijelima i izvršava međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine po pitanju statistike.

Statistika Bosne i Hercegovine ima za cilj što objektivnije prikazati stvarno stanje, distribuirati podatke korisnicima na neutralan i nepristrasan način, usredotočiti se na pojave koje su bitne za organe koji donose odluke i ispoštovati pravo građana na pristup javnim informacijama.

Među značajnim korisnicima statistike Bosne i Hercegovine su i međunarodni korisnici, prije svega Ekonomska komisija za Evropu Ujedinjenih naroda (UN/ECE) i Komisija Evropske unije, odnosno njen direktorat za statistiku, Eurostat.

Institucije u Bosni i Hercegovini, nadležne za statističke poslove Bosne i Hercegovine su već nekoliko godina prije potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine s Evropskom unijom, otpočele s harmonizacijom i primjenom međunarodnih statističkih standarda, preporuka i prakse s ciljem međunarodne uporedivosti podataka. Nakon potpisivanja ovog sporazuma u junu 2008. godine, obim zadataka koji stoje pred statistikom Bosne i Hercegovine, definiran u Kompendiumu statističkih zahtjeva EU, u narednim godinama eksponencijalno će rasti. Za što brži i održiviji razvoj statistike potrebna je i veća podrška institucija i vlada u Bosni i Hercegovini u pogledu primjene propisanih statističkih, i drugih međunarodnih standarda u javnoj administraciji na svim nivoima i u preuzimanju najboljih praksi u prikupljanju statističkih podataka, u najvećoj mogućoj mjeri iz postojećih (harmoniziranih) administrativnih izvora.

Administrativni izvori mogli bi, za određena područja statistike, postati isključiv izvor statističkih podataka, isključivo za statističke namjene. Ulogu institucija na nivou Bosne i Hercegovine, kao značajnog izvora administrativnih podataka, odnosno kao proizvođača zvanične statistike, treba definirati i naglasiti.

Ovaj memorandum (u daljem tekstu: MoR) predstavlja namjeru Potpisnica da se zauzmu za uspostavljanje najboljih praksi u prikupljanju statističkih podataka, i time brže jačanje određenih oblasti statistike - statistika energije.

OBAVEZE

Za svaku planiranu statističku aktivnost u Programu statističkih istraživanja se utvrđuju sljedeći elementi: ciljevi, statističke jedinice koje se obrađuju, organizacije koje prikupljaju podatke, podaci koji se prikupljaju, kratak opis metodologije koja će se koristiti, učestalost prikupljanja podataka.

Ovim se MoR stvara osnova na kojima se obje strane obavezuju na preuzimanju aktivnosti, u skladu sa nadležnostima pojedine strane, za olakšavanje i ubrzavanje procesa harmonizacije službene statistike i statistike EU, uz sistematsko praćenje i primjenjivanje međunarodnih standarda.

Opći ciljevi službene statistike su u znatnom dijelu određeni i strateškim ciljem naše zemlje, približavanja evropskim integracijama, što pretpostavlja ubrzavanje procesa harmonizacije sistema službene statistike i statistike zemalja Evropske unije. Tek uz punu harmonizaciju dvaju sistema bit će moguće upoređivati, vrednovati i donositi valjane odluke o mjerama koje su potrebne za unapređenje pojedinih segmenata društvenog života.

Ustanovljenim partnerstvom, Agencija za statistiku BiH i Državna regulatorna komisija za električnu energiju izražavaju želju za obostranom koristi, razvijanjem i strukturiranjem svoje saradnje u područjima od zajedničkog interesa, te su odlučili zajednički djelovati na ostvarenju zajedničkog cilja: uspostavljanje kvalitetnih osnova za razvoj statistike energije, a posebno statistike o cijenama električne energije (*Statistical requirements compendium, Module 3.03.03 – Energy prices*).

PODRUČJE SARADNJE

Prikupljanje podataka o cijeni električne energije u zemljama Evropske unije bazirano je na Direktivi 90/377/EEC, koja je stupila na snagu 1991. godine. Ova direktiva se odnosi samo na industrijske kupce i definirala je "standardne industrijske kupce", koji su razvrstani prema strukturi potrošnje. Zbog liberalizacije tržišta električne energije, u

junu 2007. godine izdata je nova metodologija za prikupljanje podataka o cijeni električne energije (direktiva Evropske komisije o uspostavljanju metodologije za prikupljanje cijena električne energije i gasa (*Directive 2007/394/EC*)). Glavne promjene uvedene u novoj metodologiji su:

- Za svaku zemlju se daje samo jedna cijena električne energije. Prema originalnoj metodologiji, neke zemlje su davale cijene električne energije za sve ili samo neke određene kupce, dok su druge davale cijene samo za neke kompanije ili određene tarife (ukoliko ima više kompanija ili tarifnih stavova). Kako se broj učesnika na tržištu povećavao, to je dovelo do iskrivljene slike o cijeni električne energije, jer nisu bili obuhvaćeni svi kupci. Stoga je bilo potrebno napraviti sistem za prikupljanje podataka o cijenama električne energije koji će biti najjeftiniji i koji će dati podatak o jedinstvenoj prosječnoj cijeni električne energije za pojedinu zemlju.
- Cijena električne energije predstavlja prosječnu cijenu izračunatu za posljednjih 6 mjeseci obračunskog perioda.
- Prema staroj metodologiji, podatak o cijeni električne energije je bio podatak o cijeni na tačno određeni datum (1. januar i 1. juli svake godine). Od 1. januara 2008. godine cijena električne energije predstavlja prosječnu cijenu za period od 6 mjeseci (januar-juni i juli-decembar svake godine). Na liberaliziranim tržištima, davanje cijene električne energije na tačno određeni datum značajno iskrivljuje informaciju o cijeni električne energije (na cijenu utiču vremenske prilike vezane za proizvodnju, vršna opterećenja, specijalne ponude itd.). Davanje prosječne cijene električne energije za period od 6 mjeseci značajno smanjuje rizik davanja iskrivljene slike o cijeni električne energije.
- Umjesto "standardnog kupca" koriste se kategorije kupaca svrstane u određene obime potrošnje. Godišnja potrošnja je jedna od najznačajnijih faktora koji utiče na cijenu električne energije. Ostali faktori (maksimalno opterećenje, faktor opterećenja, udio energije, prekidi u snabdijevanju, periodi vršnog i nevršnog opterećenja, itd.) su takođe značajni. Uzimanje više faktora u obzir otežava poređenje cijena električne energije između pojedinih zemalja. Jedan od najznačajnijih elemenata koji su kritizirani u prvobitnoj metodologiji jest to što je "standardni kupac" bio previše precizno definiran, što je kompanijama otežavalo da identificiraju kupce. Svrstavanje kupaca u određeni raspon potrošnje omogućava da svi kupci budu obuhvaćeni i daje tačnije cijene. Evropska komisija usvojila je metodologiju po kojoj se u cijeni električne energije trebaju posebno iskazati troškovi energije i snabdijevanja, te posebno troškovi mreže. Mrežna tarifa obuhvaća troškove rada, održavanja i razvoja mreže, kao i troškove energije za pokrivanje gubitaka u mreži, te troškove prijenosa, nezavisnog operatora sistema i sistemskih usluga.
- Uzimajući u obzir da Agencija za statistiku BiH u okviru proširenja postojećih istraživanja, uvodi nova istraživanja u statistiku energije, cilj je obezbijediti podatke za:
  - Prosječna cijena proizvodnje i opskrbe po kategorijama potrošnje;
  - Cijena električne energije za domaćinstva (cijena sa taksama, cijena bez PDV-a, cijena bez taksi), prema grupama kupaca;
  - Cijena električne energije za industriju (cijena sa taksama, cijena bez PDV-a, cijena bez taksi), prema grupama kupaca;
  - Prosječna cijena mreže po kategorijama potrošnje;
  - Ukupna prosječna cijena po kategorijama potrošnje;
  - Broj kupaca električne energije po kategorijama potrošnje;
  - Ostale podatke.

Precizne statistike predstavljaju stubove analize i planiranja razvoja. Značaj ovih istraživanja i same statistike energije jeste da pruži realnu sliku u smislu uspostavljanja i ustrojavanja novog sistema nacionalnih energetske statistika prema konceptu Evropske unije koji će osigurati strukturne i kratkoročne informacije o proizvodnji, potrošnji i cijenama po vrstama energije, o obnovljivim izvorima energije, efikasnosti nacionalnoga energetskeg sektora, sve do izračunavanja energetskeg statističkog bilansa prema konceptu Evropske unije i nacionalnoj strategiji razvoja energetskeg sektora.

NAČELA DJELOVANJA (ključne aktivnosti)

Saradnja će podrazumijevati aktivnosti sadržane u nastojanjima na razvijanju/jačanju i usklađivanju:

- razmjena informacija i konsultacija zasnovanih na direktnoj saradnji između predstavnika Agencija za statistiku BiH i Državne regulatorne komisije za električnu energiju;
- razmjena podataka zasnovanih na direktnoj saradnji između predstavnika Agencije za statistiku i Državne regulatorne komisije za električnu energiju;
- saradnja u istraživanjima, studijama i savjetovanjima;
- zajednički pristup u korištenju međunarodnih metodologija.

Kako bi se omogućilo postizanje ciljeva u okviru ovoga MoR, svaka Potpisnica će maksimalno nastojati da preduzme sve aktivnosti u ispunjavanju preuzetih obaveza.

IZMJENE

Ovaj se MoR može izmijeniti na osnovu pisanog zahtjeva jedne od strana, što će se izvršiti tokom 30 dana od dana predloženog podneska, a kako bi se uzele u obzir sve buduće razvojne promjene u institucijama uključenih strana.

Ovaj MoR ne zamjenjuje ni jedan od postojećih zakona ili propisa na snazi u Bosni i Hercegovini. Potpisnice, u cjelini ovlaštene, ovaj MoR potpisale su u dva primjerka. Ovaj MoR stupa na snagu na dan potpisivanja.

U Tuzli, 19. aprila 2011. godine

Agenciju za statistiku
Bosne i Hercegovine

Državna regulatorna komisija
za električnu energiju

Zdenko Milinović
direktor

Mirsad Salkić
predsjedavajući Komisije